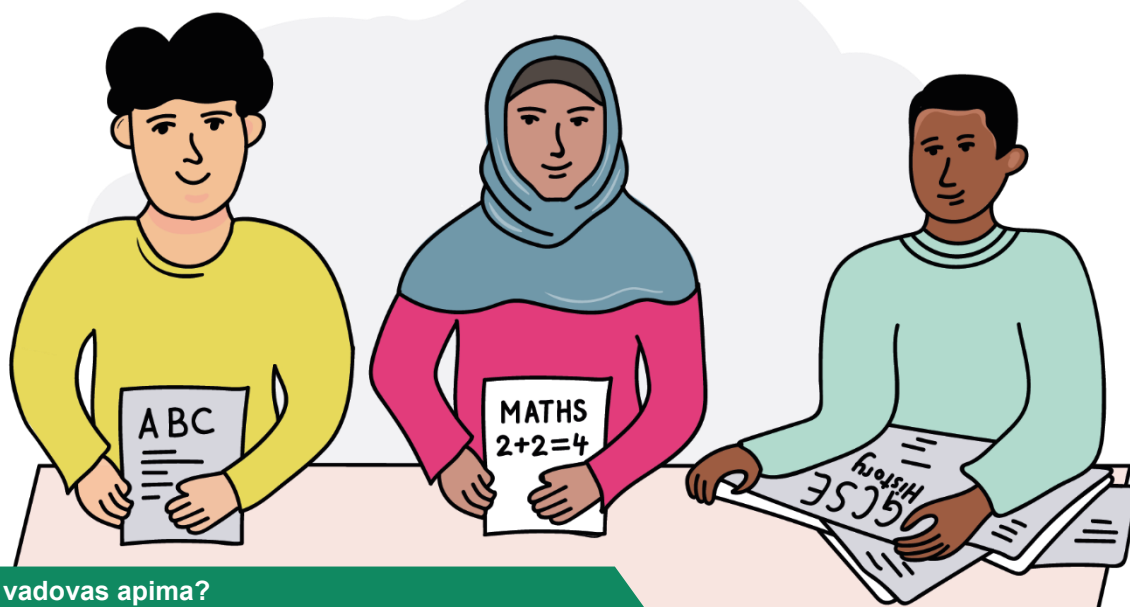

Apie anglišką švietimo sistemą: Vidurinės mokyklos

Vadovas tėvams, kuriems anglų kalba nėra gimtoji (EAL)

Ką šis vadovas apima?

Šiame vadove rasite praktinę informaciją, padėsiančią sužinoti kaip gauti savo vaikui vietą mokykloje ir suprasti anglišką švietimo sistemą.

Anglijoje yra skirtingi mokyklų tipai, įskaitant ir mokyklas, už kurias tėvai turi mokėti patys (t.y. *mokamos/nepriklausomos/privačios mokyklos*).

Šiame vadove rasite informaciją apie angliškas mokyklas, už kurias jums mokėti nereikia (t.y. *valstybinės mokyklas*). Valstybinės mokyklos yra skirtingų tipų, įskaitant:

- *Vietinės institucijos (angl. Local Authority (LA))*, kurias finansuoja vietos valdžia
- *Akademijos ir laisvosios mokyklos* – jas finansuoja centrinė valdžia, jos dažnai būna *bendrijų* dalis
- *Religinės mokyklos (angl. Faith schools)*, kuriuose yra propaguojama kuri nors religija

Taip pat savo vaiką galite mokinti ir namuose, tai daryti galite pilną arba nepilną dieną. Tai yra vadinama *mokymusi namuose* (arba *pasirinktinu mokymu namuose* arba *namų mokymusi*). Daugiau apie tai galite rasti: <https://www.gov.uk/home-education>

1. Kaip galiu savo vaikui gauti vietą mokykloje?

Jei jūsų vako amžius yra tarp 5 ir 16 metų, kreipkitės į savo *vietinę savivaldybę* (*angl. local council*) (taip pat vadinama *vietine institucija* (*angl. Local Authority*) arba *LA*), kad jį jūsų vaikui surastų vietą mokykloje.

- Vietinė institucija *privalo* surasti vakams, kurių amžius yra tarp 5 ir 16 vietą mokykloje.
- Apie priėmimą į mokyklą daugiau informacijos rasite čia:
<https://www.gov.uk/schools-admissions>

Čia pateikiame keltą idėjų, kurios gali būti naudingos apsisprendžiant, kokią mokyklą pasirinkti:

- Apsilankykite mokyklos atvirų durų popietėse. Šių renginių datos yra skelbiamos mokyklos tinklalapiuose.
- Perskaitykite paskutines Ofsted patikrinimų ataskaitas: <https://reports.ofsted.gov.uk>
- Patikrinkite bendrą mokyklos veiklos įvertinimą:
<https://www.compare-school-performance.service.gov.uk/>
- Pasikalbėkite su kitais tėvais apie tai, ką jie galvoja apie tą mokyklą.
- Paskaitykite mokyklos internetinį puslapį.
- Išsiaiškinkite, kuriose mokyklose studentai gali laikyti GCSE egzaminus gimtąja kalba (daugiau informacijos apie tai rasite 5 skyriuje, žemiau).

Kai nuspręsite, kuri mokykla jums tinka, prisiminkite, kad turite:

- Užpildyti internetinę paraiškos formą, nurodant keletą jums patinkančių mokyklų
- Paprašyti, kad jums padėtų savivaldybės *Priėmimo į mokyklas grupė*, nes priėmimo į mokyklą paraiškos procesas gali būti sudėtingas
- Savivaldybės darbuotojų paklauskite, ar yra kitų jums galinčių padėti asmenų, bendruomenės grupių ar vertėjų

2. Kokio amžiaus mano vaikas turi pradėti lankyti vidurinę mokyklą?

Anglijoje vaikai lankyti vidurinę mokyklą pradeda rugsėjo mėnesį, netrukus po to kai jiems sueina 11 metų. Vidurinė mokykla prasideda septintoje klasėje (7-asis mokslo metais (Year 7)) (1-6 klasės yra pradinės mokyklos klasės) ir baigiasi vienuoliktoje klasėje arba 11 mokymosi metais (Year 11).

Akademiniai metai visada prasideda rugsėjo ir paprastai baigiasi liepos mėnesį. Mokslo metai paprastai yra dalijami į tris trimestrus, kurie apytiksliai trunka po 13 savaičių.

Jaunuoliai gali daugiau nebesimokyti mokykloje nuo paskutinio birželio penktadienio, jei jiems iki rugpjūčio pabaigos sueina 16 metų. Tačiau jaunuoliai, kuriems yra tarp 16 ir 18 metų, privalo studijuoti, mokytis arba dalyvauti mokomosios praktikos programoje.

3. Kaip sužinoti mokyklos trimestrų ir atostogų datas?

Ėjimo į mokyklą datos ir atostogos įvairiose Anglijos vietose yra skirtingos.

Tačiau mokyklinės atostogos paprastai būna gruodžio pabaigoje ir sausio pradžioje (Kalėdos ir Naujieji metai); per kovo arba balandžio mėnesiais (priklausomai nuo to, kada būna Velykos) ir rugpjūtis. Be to dauguma mokyklų daro atostogas kiekvieno trimestro viduryje. Kiekviena mokykla parengia individualų mokyklos kalendorių, kuriame yra sužymėtos atostogos.

Kiekvienais metais dauguma mokyklų turi 5 INSET (personalo apmokymo) dienas, kai mokytojai dalyvauja mokymuose ir susirinkimuose. Mokiniam per INSET dienas į mokyklą eiti nereikia. Mokyklos praneša tėvams apie kasmetines INSET dienas.

Norėdami sužinoti tiksliastrimestrų ir atostogų dienas pasikalbėkite su mokyklos darbuotojais arba pasižiūrėkite tinklalapyje: <https://www.gov.uk/school-term-holiday-dates>

4. Ko galiu tikėtis iš mokyklos?

Dauguma mokyklų išleidžia savo brošiūras, kuriuose yra pateikiama svarbi informacija apie mokyklą. Be to mokyklos tinklalapyje yra pateikiamos pačios naujausios mokyklos naujienos. Paprašykite, kad mokykla jums reikalingą informaciją išverstų.

Jūsų vaikas turės:

- *Pereinamąsias dienas*; 6 kalsės mokiniai turės galimybę praleisti vieną ar dvi dienas naujojoje vidurinėje mokykloje, kad pamatytų, kokia ji bus.
- *Įvadinę programą*, kuri jūsų vaikui padės nuo pat pradžių gerai įsitvirtinti naujoje mokykloje. Jei jūsų vaikas neseniai atvyko į šalį ar vietovę arba pradeda lankyti mokyklą kitu metų laiku (t. y. ne rugsėjo mėn.), jam gali būti taikomi specialūs užsiėmimai.
- Vietą klasėje, kurioje mokosi apie 30, paprastai to paties amžiaus, mokinių. Kiekviena klasė paprastai turi savo klasės auklėtoją.
- Pastovų pamokų tvarkaraštį. Kiekvieną pamoką ves mokomojo dalyko mokytojas specialistas.
- Galimybė naudotis pilna mokymo programa, daugiau informacijos apie tai yra pateikta žemiau.
- Įtraukiantį požiūrį, kai su visais vaikais yra elgiamasi vienodai.
- Reguliarius, su mokomąja medžiaga susijusius namus darbus.

Ką dar mano vaikas darys mokykloje?

Jūsų vaikas galės dalyvauti mokyklos veikloje, vykti į jos organizuojamas keliones ir dalyvauti renginiuose. Tai gali būti:

- Susirinkimai ir visuotinės pamaldos. Norėdami gauti daugiau informacijos, paklauskite savo mokyklos darbuotojų.
- Popamokinės veiklos būrelius ir klubus, pvz., sporto, muzikos ir dramos. Ši veikla nėra privaloma ir ji gali vykti pietų pertraukos metu arba pasibaigus pamokoms. Už kai kuriuos klubus gali būti imamas nedidelis mokestis.
- Mokyklinės kelionės, susijusios su mokomąja medžiaga. Paprastai už tokias išvykas yra imamas mokestis, tačiau mokyklos, kai reikia, dažnai gali šią sumą padėti sumokėti. Mokyklos išvykas kruopščiai organizuoja mokytojai, kad vaikai visada būtų saugūs. Kai kurios išvykos yra privaloma GCSE kurso dalis, pvz., dramą studijuojantys moksleiviai teatre turi pasižiūrėti spektaklį.
- Mokyklos renginius, įskaitant dramos vaidinimus ir muzikos koncertus.
- Socialiniai renginiai ir lėšų rinkimo renginiai, tokie kaip sporto dienos, vasaros ir kalėdinės mugės, diskotekos ir viktorinos. Pasikalbėkite su savo mokyklos darbuotojais, jei norėtumėte daugiau įsitraukti į savo vaiko mokyklos veiklą, pavyzdžiui, savanoriauti ar būti tėvų tarybos nariu ir tokiu būdu vadovų grupei padėtumėte užtikrinti, kad mokykla kiek galima efektyviau atliktų savo darbą.
- Darbo praktika yra galimybė jaunuoliams, paprastai esantiems dešimtoje klasėje, praleisti savaitę darbo vietoje. Daugiau informacijos rasite žemiau esančiame skyriuje apie karjerą.

Kaip sužinoti apie tai, kas vyksta mokykloje?

Mokykla su jumis reguliariai komunikuos. Mokyklos naudoja skirtingas bendravimo formas, įskaitant:

- *Mokyklos tinklalapis*: mokyklos savo tinklalapiuose pateikia informaciją. Pasitikrinkite mokyklos kalendorių, kad sužinotumėte svarbias datas, tokias kaip atostogas, mokytojų mokymų (INSET) dienas ir tėvų vakarus.
- *Pranešimai*: tekstiniai pranešimai, socialiniai tinklai (pvz., Twitter) ir tokios programėlės kaip "Parentmail", kurios gali būti naudojamos apmokėti už maistą mokykloje ir keliones.
- *Internetinės sistemos* (pvz., Go4Schools): čia galiterastiinformaciją apie namų darbus, įvertinimus ir elgesį.
- *E.paštas ir laiškai*: praneškite mokyklai jei neturite prieigos prie e.pašto.
- *Tėvų vakarai ir ataskaitos*: šios priemonės padės jums sužinoti apie jūsų vaiko daromą pažangą.
- *Susirinkimai ir informaciniai vakarai*: mokyklos susirinkimų metu pateikia svarbią informaciją, tokią kaip, kokį dalyką pasirinkti studijuoti GCSE egzaminams. Tai gali būti puiki galimybė paklausti šiuos klausimus:
- Tiesioginė komunikacija: jūs galite kreiptis į mokyklos darbuotojus telefonu arba e.paštu arba, jei reikia, susitarti dėl susitikimo su mokytoju.

5. Ko mokykla tikisi iš manęs?

Kaip vaiko motinos ar tėvo iš jūsų bus tikimasi:

- Užtikrinti, kad vaikas kiekvieną dieną laiku atvyktų į mokyklą, išskyrus tuos atvejus, kai jis serga, turi konsultaciją ar dalyvauja religinėje šventėje. Jei galite, kiek įmanoma anksčiau praneškite mokyklos darbuotojams apie tai, kad vaikas negalės atvykti į mokyklą.
- Vaiką pasiimti atostogoms tik per mokyklos atostogas. Jei nuspręstumėte vaiką atostogoms pasiimti tuo metu, kai yra pamokų laikas, jums gali tekti sumokėti baudą. Apie tai pasikalbėkite su mokyklos darbuotojais arba pasišaukite tinklalapyje: <https://www.gov.uk/school-attendance-absence>
- Praneškite mokyklai apie visus svarbius renginius arba jūsų vaikui ar šeimai svarbius įvykius. Jei jums reikės pagalbos, jie kiek įmanoma stengsis jums padėti.
- Pateikite tokius duomenis kaip medicininė ir kontaktinė informacija. Svarbu pranešti mokyklai, jei ši informacija pasikeistų.
- Užpildykite sutikimo formas, patvirtinančias, kad jūsų vaikas gali vykti į mokyklos išvykas, būti fotografuojamas ir pan.
- Laikytis mokyklos taisyklių, t.y. dėl elgesio ir tinkamo interneto naudojimo. Informaciją apie mokyklos taisykles galite rasti mokyklos tinklalapyje. Jums ir jūsų vaikui bus pranešta apie pagyrimus ir sankcijas. Jūsų vaikas turės mokyklos el. pašto prieigą ir priėjimą prie interneto, kuriuo jie privalo naudotis atitinkamai ir saugiai.
- Padėkite savo vaikams atlikti namų darbus. Daugiau idėjų apie tai, kaip padėti savo vaikui mokytis, rasite [čia](#).

6. Kas yra kas mokykloje?

Peržiūrėkite Mokyklos brošiūrą arba mokyklos tinklalapį, kad galėtumėte pamatyti darbuotojų nuotraukas ir vardus bei pavardes; kartais šią informaciją galima rasti mokyklos foje.

Paklauskite mokyklos darbuotojų, kurie darbuotojai dirbs su jūsų vaiku. Tai gali būti:

- Vyresnieji vadovai– direktorius, direktoriaus pavaduotojas be direktoriaus padėjėjai
- Biurodarbuotojai– pvz., mokyklos registratūros darbuotojas
- Mokymo personalas– pvz., klasės mokytojas ir mokytojo padėjėjas
- Pastoracinis personalas– pvz., metų vadovai, klasės mokytojai, mokymosi mentoriai
- Specialistai– pvz., EAL mokytojai (anglų, kaip antrosios kalbos mokytojai), SENDCo (specialių mokymosi poreikių ir negalios koordinatoriai), paskirtasis apsaugantis vadovaujantis mokytojas (DSL)

7. Ko bus mokoma mokykloje ir kokios žinios bus tikrinamos?

Paprastai vienuoliktoje klasėje studentai laiko valstybinius egzaminus birželio ir gegužės mėnesiais. Dauguma moksleivių laiko GCSE egzaminus (Bendrąjį vidurinio mokloso baigimo pažymėjimą).

Žr. lentelę, pateikiamą žemiau, kurioje yra pateikiama informacija apie *Fazę, pakopą ir klasę (metus angl. Year Group)*, kurioje jūsų vaikas bus ir kokius *vertinimus/testus/egzaminus jis turės atlikti*:

Etapas	Pakopa	Klasė	Amžiaus grupė	Vertinimai/ Testai/ Egzaminai	Mokomieji dalykai
Vidurinė	Pagrindiniai 3-ioji pakopa	7-ieji Mokymo metai 8-ieji Mokymo metai 9-ieji Mokymo metai	11-12 12-13 13-14	7-ųjų Mokymo metų pradžia reguliariai visus metus KS3: Kognityvinė Vertinimo testai (CATs) Nuolatiniai mokykliniai vertinimai	Anglų kalba, matematika, tikslieji mokslai, dizainas ir technologijos, istorija, geografija, religinės studijos (RS) menas, dizainas ir technologijos (DT), muzika, drama, fizinis lavinimas, kompiuterių mokslas, visuomenės mokslas, kalbos
	Pagrindiniai 4-oji Pakopa	10 mokymo metai 11-ieji Mokymo metai	14-15 15-16	Nuolatiniai mokykliniai vertinimai 11-ųjų mokymo metų gegužė/birželis GCSE (Bendrii Vidurinio išsilavinimo pažymėjimas) ir lygiaverčiai egzaminai	Pagrindiniai mokomieji dalykai: Anglų kalba, matematika, tikslieji mokslai Pasirenkamieji dalykai gali skirtis tarp mokyklų. Jų įskaitant geografiją, istoriją, RS, kompiuterių mokslas fizinis lavinimas, verslo studijos, vaikų priežiūra, DT, kūrybinės medijos. Paprašykite mokyklos darbuotojų, kad suteiktų pilną sąrašą.

Daugiau informacijos rasite: <https://www.gov.uk/national-curriculum>

Ar mano vaikas turės laikyti visų mokomųjų dalykų egzaminus?

Paprastai vaikai laiko valstybinius egzaminus (GCSE) 11 mokymo metų pabaigoje. Jie neturės laikyti kiekvieno mokomojo dalyko egzaminų. Kurso mokomieji dalykai yra: anglų kalba, matematika ir tikslieji mokslai. Visi moksleiviai privalo mokytis šių dalykų. Be to moksleiviai turės laikyti dar kitų penkių mokomųjų dalykų egzaminus.

Pasibaigus pagrindiniam 3-iajam etapui (8 ar 9 mokymo metams), mokyklos darbuotojai padės jūsų vaikui pasirinkti, kuriois kitus dalykus tęsti mokytis, norint laikyti baigiamuosius egzaminus. Tai gali apimti GCSE mokomuosius dalykus (pvz., geografiją ar dizainą ir technologijas) arba BTEC (Verslo ir technologijų švietimo tarybos) dalykus (pvz., verslo studijas ir sportą).

Kai kuriuose mokyklose yra galimybė moksleiviams GCSE egzaminus laikyti savo gimtąja kalba, tačiau visos mokyklos tokios galimybės neturi. Kai kuriuos GCSE egzaminus galima laikyti arabų, kinų, urdu, gudžarati ir italų kalbomis. Pasikalbėkite su savo mokyklos darbuotojais, kad nuspręstumėte, ar vaikui laikyti egzaminus gimtąja kalba.

Pasikalbėkite su savo vaiku apie jo pomėgius ir ateities planus. Svarbu pasirinkti vaiką dominančius dalykus, kurie būtų naudingi jo ateityje. Pasitarkite su vaiko mokyklos darbuotojais apie tai, kokius dalykus gali rinktis jūsų vaikas ir kokią paramą jis galėtų gauti.

8. Ko mano vaikui reikės?

- Pilnos mokyklinės uniformos: dauguma Anglijos vidurinių mokyklų nori, kad vaikai vilkėtų mokyklos uniformą. Jūsų vaikui bus duotas sąrašas, kuriame bus surašyti, ką jis turės vilkėti ir kur šiuos dalykus galėsite nusipirkti. Paklauskite mokyklos darbuotojų, ar mokykla negalėtų padėti padengti šių išlaidų, jei neturėtumėte pakankamai pinigų.
- Dienoraščio. Dauguma mokyklų moksleiviams suteikia dienoraštį, padedantį organizuoti savo laiką.
- Krepšio, pieštukinės su rašikliais ir pan.
- Skaičiavimo mašinėlės ir kitų matematikai reikalingų priemonių.
- Pilnos fizinio lavinimo aprangos (PE), jei ji būtų reikalinga. Mokyklos darbuotojai jums pasakys, ko reikia, nes gali būti reikalingi sportiniai drabužiai su mokyklos logotipu.
- Maisto pietums arba pinigų, kad galėtų jo nusipirkti. Dauguma mokyklų turi bekontaktinio mokėjimo sistemas; jums šiuo klausimugali padėti mokyklos biuro darbuotojai. Kai kurie vaikai taip pat gali gauti *nemokamą mokyklos maitinimą* (angl. *Free School Meals (FSM)*), jei šeima gauna tam tikras pašalpas; daugiau informacijos galite gauti mokykloje arba paspaudę ant šios nuorodos <https://www.gov.uk/apply-free-school-meals>
- Bilieto arba pinigų kelionei, jei jūsų vaikui į mokyklą reikia vykti mokyklos autobusu, tramvajumi arba traukiniu. Kai kurie vaikai, kurie nuo mokyklos gyvena daugiau nei dvi mylios, mokykloje gali gauti nemokamą autobuso bilietą. Norėdami sužinoti, ar jūsų vaikas gali gauti nemokamą autobuso bilietą, sužinosite paspaudę ant šios nuorodos <https://www.gov.uk/help-home-school-transport> Kai kuriems vaikams, negalintiems vaikščioti į mokyklą dėl judėjimo problemų ar dėl specialių ugdymosi poreikių, bus suteikta nemokama transporto priemonė į mokyklą, dažniausiai taksi. Daugiau informacijos sužinosite apsilankę <https://www.gov.uk/apply-school-transport-for-child-with-special-educational-needs-sen>
- Paklauskite savo mokyklos darbuotojų apie *mobiliųjų telefonų naudojimo taisykles*. Kai kurios mokyklos neleidžia naudotis mobiliaisiais telefonais ir gali juos konfiskuoti, jei moksleiviai bandytų jais naudotis mokykloje.

9. Kokios papildomos paramos gali gauti mokiniai, jei jiems jos prireiktų?

- **Pastoracinė parama:** visose mokyklose dirba žmonių grupė, padedanti vaikams, turintiems problemų, pavyzdžiui, dėl draugystės, psichinės sveikatos ar nerimą keliančių veiksmų. Pasakykite klasės auklėtojiui arba mokymo metų vadovui, jei jūsų vaikas turi problemų ar dėl ko nors nerimauja.
- Visuose mokyklose dirba paskirtasis apsaugantis vadovas, kuris padės jūsų vaikui, jei kiltų kokių nors rimtų problemų dėl jo saugumo mokykloje ar už jos ribų.
- **Pagalba mokantis anglų kalbos:** dauguma mokyklų, jei reikia, padeda lavinti anglų klabą. Paprastai tokia parama yra suteikiama klasėje su kitais moksleiviais.
- **Mokymosi parama:** visos mokyklos suteikia papildomą paramą mokantis, kai jos prisireikia. Pasakykite mokyklos darbuotojams, jei manote, kad jūsų vaikui reikalinga parama mokantis. SENDCo (specialiųjų ugdymosi poreikių ir neįgaliųjų koordinatorius) susitiks su jūsų vaiku, įvertins jo poreikius ir suteiks geriausią pagalbą. Šis darbuotojas jums pasakys, ar jūsų vaikas turi kokių nors specialiųjų poreikių ir gali paprašyti, kad ateitumėte į mokyklą pasikalbėti apie tai, kaip mokykla gali padėti jūsų vaikui. Čia galite rasti naudingų nuorodų tėvams ir globėjams: <https://www.gov.uk/government/publications/send-guide-for-parents-and-carers>
- **Išorinės agentūros:** mokyklos glaudžiai bendradarbiauja su kitais specialistais, tokiais kaip gydytojai, pabėgėlių agentūros ir švietimo specialistai, kad suteiktų paramą vaikams, kuriems reikia papildomos pagalbos. Mokyklos darbuotojai jums praneš apie tai, ar jūsų vaikui yra reikalinga kokia nors papildoma parama.
- **Mokinio premija:** visos mokyklos gauna papildomų lėšų padėti šeimoms, kurių ekonominė padėtis yra sunki. Šie pinigai yra naudojami tam, kad padėtų studentams pilnai įsitraukti į mokyklos gyvenimą.
- **Finansinė parama:** mokyklos gali padėti padengti kai kurias išlaidas, pavyzdžiui, tokias kaip mokyklinė uniforma, mokyklinės išvykos, įranga ir pan. Pasakykite mokyklos darbuotojams, jei jums yra reikalinga kokia nors parama padengiant išlaidas.
- **Karjeros patarimai ir tolesnis mokymasis:** visose mokyklose yra patarėjas karjeros klausimais, kuris padės jūsų vaikui pradėti galvoti apie tai, ką jis nori daryti, kai baigs mokyklą. Jie jūsų vaikui padės:
 - Pasirinkite dalykus, kuriuos norėsite studijuoti GCSE egzaminams. *Variantai* yra pasirenkami 8 ar 9 mokymo metų pabaigoje.
 - Gaukite tinkamą darbo patirtį. Ne visos mokyklos siūlo darbo patirtį. Norėdami gauti daugiau informacijos, paklauskite savo mokyklos darbuotojų.
 - Paieškokite informacijos apie koledžus ir kursus moksleiviams, užbaigusiems 11 klasę. Iš jaunuolių yra tikimasi, kad jie mokslus tęs tol, kol jiems sueis 18 metų. Daugiau informacijos galite rasti: <https://www.gov.uk/browse/education/find-course>

10. Kaip galiu padėti savo vaikui ?

Čia galite rasti daug idėjų, kaip padėti savo vaikui mokytis.